

หัวข้อวิทยานิพนธ์	: การผสมกลมกลืนทางวัฒนธรรมของชาวจีนกับคนเมืองใน จังหวัดเชียงใหม่ : กรณีศึกษาชาวจีนตำบลช้างม่อย อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่	
ชื่อผู้วิจัย	: นางสาวประภาศิริ ศรีภมร	
สาขา	: การวิจัยและพัฒนาท้องถิ่น	
คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์	: อาจารย์ ดร.แกมมณี เจริญวงศ์	ประธานกรรมการ
	: ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ชูสิทธิ์ ชูชาติ	กรรมการ

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 3 ประการ คือ เพื่อศึกษาลักษณะการดำเนินชีวิตและบทบาทของชาวจีนในตำบลช้างม่อย อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อศึกษาปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมของท้องถิ่น โครงสร้างทางสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองของเชียงใหม่ที่มีส่วนต่อการผสมกลมกลืนทางวัฒนธรรมของชาวจีน และเพื่อศึกษาผลจากการผสมกลมกลืนทางวัฒนธรรมที่มีส่วนต่อการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมของชาวจีนและการเปลี่ยนแปลงของเมืองเชียงใหม่

การวิจัยเป็นลักษณะของการวิจัยเชิงคุณภาพ คือ เป็นการทำความเข้าใจปรากฏการณ์สภาพของปัญหา หรือสภาพแวดล้อมที่ส่งผลต่อปรากฏการณ์ที่เกี่ยวข้อง ใช้วิธีการค้นคว้าจากข้อมูลเอกสาร การสัมภาษณ์ การศึกษาประวัติชุมชนชาวจีนในเขตตำบลช้างม่อย การสังเกตอย่างมีส่วนร่วมและการบันทึกประจำวัน นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์อย่างละเอียดโดยใช้ในเชิงพรรณนา และการวิเคราะห์จะเป็นไปตามสภาพความเป็นจริง ผลการวิจัยพบว่า

ชุมชนดั้งเดิมของชาวจีนในจังหวัดเชียงใหม่ตั้งอยู่บริเวณวัดเกตการามต่อมาได้ขยายตัวเข้ามาอยู่อีกฝั่งหนึ่งของริมฝั่งแม่น้ำปิงโดยมาตั้งชุมชนรอบๆ ตลาดวโรรส ถนนท่าแพ ซึ่งเดิมเป็นแหล่งอาศัยของชาวมอญ ไทยใหญ่และชาวตองสู ต่อมาชาวจีนได้ขยายชุมชนไปยังเขตถนนช้างม่อยใหม่ตั้งแต่วัดชมพูข้ามคลองแม่ข่า เลียบตลาดวโรรสด้านเหนือแม่น้ำปิง ชาวจีนส่วนใหญ่จะประกอบอาชีพขายปลีกโดยใช้ส่วนหน้าของบ้านเป็นร้านค้าด้านหลังเป็นที่พักอาศัย ซึ่งเป็นครอบครัวขนาดใหญ่และบ้านมักอยู่รวมกันในกลุ่มเครือญาติ ด้วยการปลูกบ้านติด ๆ กันโดยไม่มี

เร็วทัน ปัจจุบันความเป็นอยู่ได้เปลี่ยนแปลงไปคือเมื่อมีครอบครัวแล้วจะแยกย้ายกัน ไปตั้งถิ่นฐานใหม่

แต่ชาวจีนยังคงมีบทบาทสำคัญด้านการค้าและเศรษฐกิจเช่นเดิม

การผสมกลมกลืนทางวัฒนธรรมของชาวจีนกับคนเมืองในเขตชานม่อย ได้รับอิทธิพลจากปัจจัยสำคัญหลายปัจจัย ประกอบด้วย ปัจจัยทางสังคมและวัฒนธรรม ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจและปัจจัยทางด้านการเมืองและการปกครอง ซึ่งปัจจัยทั้งหมดก่อให้เกิดการผสมกลมกลืนด้านเชื้อชาติด้วยการแต่งงาน คือ ชาวจีนในปัจจุบันไม่เคร่งครัดเกี่ยวกับเลือดกู่ที่ต้องเป็นชาวจีนเหมือนในอดีต การอยู่ร่วมกับคนเมืองมายาวนาน ทำให้ชาวจีนยอมรับรวมทั้งการให้ความสำคัญกับประเพณีและวัฒนธรรมไทยเพิ่มมากขึ้นรวมทั้งยังมีผลต่อความเคร่งครัดด้านประเพณี เทศกาลของชาวจีนอีกด้วย ด้านภาษาปรากฏว่าชาวจีนนิยมเปลี่ยนชื่อสกุลเป็นภาษาไทยกันเป็นจำนวนมาก รวมทั้งยังนิยมส่งบุตรหลานเข้าเรียน โรงเรียนที่มีชื่อเสียงที่ใช้หลักสูตรภาษาไทย แม้ว่าในอดีตชาวจีนจะพยายามจัดตั้งโรงเรียนสอนภาษาและให้การศึกษาแก่บุตรหลานด้วยภาษาจีนแล้วก็ตาม ด้านศาสนา เนื่องจากชาวจีน นับถือศาสนาพุทธเช่นเดียวกับคนเมืองแต่เป็นนิกายมหายาน การมาอยู่ร่วมกันจึงยอมรับและซึมซับศรัทธาในนิกายหินยานได้ง่าย มีผลทำให้ชาวจีนส่วนใหญ่ นับถือศาสนาพุทธนิกายหินยานหรือเถรวาทและลดการก่อสร้างโพธิสัตว์ตามความเชื่อของมหายาน และด้านเศรษฐกิจชาวจีนมีอิทธิพลด้านเศรษฐกิจมาโดยตลอด จนกระทั่งสร้างผลให้เกิดการกระทบกับคนเมืองในช่วงหนึ่งเพราะเจ้าภีณายากรไม่สามารถจัดเก็บภาษีจากชาวบ้านได้ แม้ว่าปัจจุบันเจ้าภีณายากรจะหมดไป แต่ชาวจีนก็ยังคงมีบทบาททางด้านเศรษฐกิจไว้เช่นเดิม ดังสังเกตได้จากหลายตระกูลในเชียงใหม่มีฐานะร่ำรวยและมีชื่อเสียงในประเทศไทย

The Title : The Cultural Assimilation of Chinese and *Khon Muang* :
a Case Study of Chinese in Chang Moi Subdistrict,
Muang District, Chiang Mai Province

The Author : Miss. Prapasiri Sripamorn

M.A. Degree Program : Community Research and Development

Thesis Advisors : Dr. Kaemmanee Charoenwong Chairman
: Assistant Professor Choosit Choochat Member

ABSTRACT

This thesis has three objectives: 1) to study the way of life and the roles of Chinese living in Chang Moi Subdistrict, Muang District Chiang Mai Province, 2) to study the environmental factors of the locality, the social structures, the economy and the politics of Chiang Mai on the assimilation of Chinese cultures, and 3) to study the results of the assimilation of the cultures on the changes of these Chinese and of the City of Chiang Mai.

The characteristic of this research is based on the understanding and the conditions of the problems or the surroundings that have effects on the concerned matter. The author gathered the data from various published sources, interviewing people, studying the history of the Chinese living in Chang Moi Subdistrict, by observing and participating in the events and from taking daily notes. These data were analyzed in detail by using the method of describing and analyzing the facts. The results of the research are :

The original community of the Chinese in Chang Moi was first located around Wat Ket Temple. Later, this community expanded to the other side of the River Ping to the area around Warorot Market and Tha Pae Road where the Mon, Tai Yai (Shan) and Tong-soo people previously were settled it. After that, the Chinese continued to expand their community to the New Chang Moi Road, from Wat Chompoo across Mae Ka canal, along the Warorot Market to the northern part of the River Ping. Most of these Chinese were retail merchants. They used the front part of their house to do business and used the back part of their house as a living area.

They were usually big families and they had houses close to their relatives' houses with no fences between their houses. At present, their way of life has changed. When their children got married, they normally moved out to live some place else. However, these Chinese still have important roles in commerce and business in the city, like their ancestors in the past.

The assimilation of Chinese cultures in Chang Moi area has received the influences from several important factors : social, cultural, economic, political and administrative factors. These factors have created the assimilation with regards to race. Chinese nowadays are not as strict in choosing a Chinese spouse for their son or daughter as it was in the past. Having lived along time with *Khon Muang*, the Chinese accept the importance of Thai traditions and Thai customs more. This has a big impact on the strict Chinese festivals of the Chinese too. Concerning language, it appears that many Chinese like to change their family names to Thai names. Moreover, they like to send their children to famous Thai schools that use Thai curriculum, although in the past these Chinese tried to open a school that would teach the students in Chinese. For religion, these Chinese believe in Buddhism but a different denomination. Since *Khon Muang* and Chinese have been living together, the Chinese accept and have faith in a new denomination of Buddhism. Many of the Chinese have changed their beliefs to another denomination of Buddhism, which is Hinayana or the Hinayan School. Moreover, these Chinese have built less statues of Bodhisattava according to the belief of the Mahayana School. Economically, these Chinese continue to influence the economy of the city (although one time there was a conflict with Thai because the revenue officers could not collect taxes from the villagers). Although there are no longer revenue officers, the Chinese still have roles in the economics of the city as they did in the past. There are many Chinese families in Chiang Mai who are rich and famous in Thailand.